

บทที่ ๒

การศึกษาขั้นมูลฐาน

ความหมายของการอ่าน

ซีโอดอร์ แอล. แฮร์ริส (Theodore L. Harris) ได้ประมวลความคิดเกี่ยวกับการอ่านไว้ดังนี้คือ

๑. การอ่านคือขบวนการที่จะเข้าใจรูปคำและความหมายด้วยการเห็น
๒. การอ่านคือขบวนการคิดหาความหมายจากตัวเขียน ซึ่งเป็นขบวนการที่ซับซ้อนมาก
๓. การอ่านคือขบวนการเข้าใจสิ่งที่เขียนในลักษณะที่ควบคุมและสัมพันธ์กับสิ่งที่พูด^๑

สำหรับ มาริลีน เบิร์คเลย์ (Marilyn Birkley) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า "การอ่านมิใช่แต่จะเป็นขบวนการเข้าใจสิ่งที่เขียนหรือตีพิมพ์เท่านั้น แต่การอ่านเป็นขบวนการที่ทำให้รู้และเข้าใจโครงสร้างของภาษาในแง่รวม เพื่อให้เข้าใจความหมายทั้งผิวเผินและลึกซึ้ง โดยมีโครงสร้างของภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมาย"^๒

คิต พงศพิศ และศิธร แสงธนู ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า "การอ่านคือการแปลสัญลักษณ์ซึ่งได้แก่ตัวอักษรออกให้ความหมายตรงตามทีผู้เขียนตั้งใจ"^๓

ชนิดของการอ่าน

การอ่านมีลักษณะต่างๆ ถ้าจะแบ่งชนิดของการอ่านตามลักษณะต่างๆ จะแบ่งออกได้ดังนี้คือ

^๑ Theodore L. Harris, "Reading," Encyclopedia of Educational Research (4th ed.; London: The Macmillan Company, 1969), pp.1074-76.

^๒ Marilyn Birkley, "Effecting Reading Improvement in the Classroom through Teacher Self-Improvement Programs," Journal of Reading, 14 (1970), p.94

^๓ คิต พงศพิศ และศิธร แสงธนู, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

๑. ชนิดของการอ่านแบ่งตามวิธีอ่าน ซึ่งแบ่งออกได้เป็นการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง

๑.๑ การอ่านในใจ (*Silent Reading*) คือการอ่านโดยไม่ออกเสียง เป็นการอ่านเพื่อมุ่งให้เข้าใจ เรื่องและความคิดสำคัญๆ ในเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดีที่สุด ในการจะทำได้ดังนี้มีผู้อ่านจำเป็นจะต้องมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์และโครงสร้างของประโยคพอสมควร ดังนั้นก่อนที่จะสอนอ่านในใจ จะต้องสอนคำศัพท์และโครงสร้างของประโยคที่จำเป็นเสียก่อน การสอนอ่านในใจนี้จำเป็นต่อการฝึกฝนในระยะแรกก่อนอ่านออกเสียง

๑.๒ การอ่านออกเสียง (*Oral Reading*) คือการอ่านออกเสียงโดยคำนึงถึงความถูกต้องในเรื่องเสียงต่างๆ (*sounds*) การออกเสียงเน้นหนัก (*stress*) จังหวะ (*rhythm*) ระดับเสียงสูงต่ำ (*intonation*) การอ่านออกเสียงนี้แม้จะมุ่งให้การออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังได้รับทราบเรื่องราวได้อย่างสะดวกและถูกต้อง แต่ก็ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ เรื่องราวซึ่งเกิดจากการอ่านในใจเสียก่อน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องคำศัพท์ โครงสร้างของประโยคและความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน การสอนอ่านออกเสียงนี้ควรจะสอนหลังจากการอ่านในใจแล้ว

๒. ชนิดของการอ่านแบ่งตามลักษณะสถานที่ที่อ่าน ซึ่งแบ่งออกได้เป็นการอ่านในชั้น และการอ่านนอกชั้น

๒.๑ การอ่านในชั้น (*Intensive Reading*) คือการอ่านในชั้นเรียนโดยมีครูเป็นผู้ช่วยแนะแนวทางการอ่าน การอ่านชนิดนี้เป็นการอ่านโดยละเอียดเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องโดยตลอด มีการเรียนรู้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคต่างๆ สามารถนำศัพท์และโครงสร้างไปใช้ได้ด้วย

๒.๒ การอ่านนอกชั้น คือการอ่านด้วยตนเองนอกชั้นเรียน เป็นการอ่านให้ได้ประสบการณ์ในการอ่าน และเสริมสร้างนิสัยในการอ่าน เป็นการนำเอาหลักและวิธีอ่านที่เรียนรู้จากชั้นเรียนมาใช้จริงๆ เนื่องจากการอ่านแบบนี้มีผู้ที่ปริมาณมากกว่า ประกอบกับไม่มีครูอาจารย์ช่วยแนะนำอย่างใกล้ชิด จึงมุ่งเพียงเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องศึกษารายละเอียด

หรือนำศัพท์ และโครงสร้างของประโยคไปใช้ได้

๓. ชนิดของการอ่านแบ่งตามจุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละครั้ง หรือโดยชนิดของเรื่องและข้อความที่อ่าน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น การอ่านแบบรวดเร็วเพื่อเก็บความคิดที่สำคัญๆ การอ่านแบบค้นคว้าหารายละเอียด การอ่านแบบศึกษา การอ่านแบบวิพากษ์วิจารณ์ และการอ่านแบบวิเคราะห์

๓.๑ การอ่านแบบรวดเร็วเพื่อเก็บความคิดที่สำคัญ (*Scanning*) คือการอ่านที่จับใจความให้ได้รวดเร็ว เมื่อกวาดสายตาม่านข้อความแต่ละครั้ง การอ่านชนิดนี้เป็นการอ่านที่มีประโยชน์ เพราะช่วยให้อ่านได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การอ่านเพื่อเก็บความคิดนี้เป็นวิธีที่ยาก จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาฝึกฝน

๓.๒ การอ่านแบบค้นคว้าหารายละเอียด (*Reading for Detail*) คือการอ่านแบบระมัดระวัง เพื่อค้นหาความคิดที่สำคัญ ของเรื่องนั้นโดยตลอด และเพื่อศึกษารายละเอียดรวมทั้งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หนังสือหรือบทความที่จะต้องอ่านแบบนี้มักจะไม่ค่อยมีหัวข้อหรือหัวเรื่องที่จะแนะนำให้ผู้อ่านทราบแนวทางของหนังสือ

๓.๓ การอ่านแบบศึกษา (*Study Reading*) คือการอ่านที่จะต้องเข้าใจความคิดที่สำคัญๆ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเหล่านั้นเป็นอย่างดี เมื่ออ่านเข้าใจในปัจจุบันแล้ว ต้องสามารถจดจำไปใช้ในเวลาต่อไปอีกด้วย วิธีการอ่านแบบนี้ต้องอ่านอย่างคร่ำๆ เสียก่อน แล้วใช้ความคิดและตั้งคำถามไว้ หลังจากนั้นจึงอ่านอย่างตั้งใจ อาจจดโน้ตลงบ้าง และทบทวนความคิดที่สำคัญ อีกครั้งหนึ่ง

๓.๔ การอ่านแบบวิพากษ์วิจารณ์ (*Critical Reading*) คือการอ่านที่ต้องอาศัยความเฉลียวฉลาด และความระมัดระวัง ที่สำคัญที่สุดจะต้องระมัดระวังในเรื่องความไม่สมเหตุสมผล หรือข้อความที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาต่างๆ ในการอ่านแบบนี้ควรพิจารณาภูมิหลังของผู้เขียน และพยายามจับจุดสำคัญที่ผู้เขียนต้องการพูดหรือต้องการให้ผู้อ่านเชื่อ

๓.๕ การอ่านแบบวิเคราะห์ (*Analytical Reading*) คือการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ กฎทางวิทยาศาสตร์ บทความสำคัญๆ และปัญหาต่างๆ จึงต้องอ่านด้วยความระมัดระวังทุกๆ คำที่อ่าน ผู้อ่านควรตั้งปัญหาไว้ในใจขณะที่อ่าน และหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นให้แจ่มแจ้ง

การอ่านจับใจความที่ใช้สอนกันอยู่ในโรงเรียนในปัจจุบันนี้ก็ถือ เป็นการอ่านชนิดหนึ่งซึ่งอาจ

จะจัดอยู่ในประเภทการอ่านในใจ เมื่อแบ่งตามวิธีอ่าน เนื่องจากในระดับมัธยมศึกษาผู้เรียนจะอ่านในใจเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากลำดับชั้นการสอนอ่านที่คิด พงศทัต และศิธร แสงธนู ได้สรุปไว้ดังนี้

ลำดับชั้นในการสอนอ่าน

๑. ทบทวน หรือสอนศัพท์ และไวยากรณ์
๒. ครูอ่านออกเสียง นักเรียนอ่านตามในใจ
๓. (ป.๕) ครูอ่านออกเสียง นักเรียนอ่านออกเสียง
๔. (ชั้นอื่นๆ) นักเรียนอ่านในใจตามลำพัง
๕. ครูถามคำถามแบบถูก-ผิดง่ายๆ นักเรียนตอบ Yes หรือ No
๖. นักเรียนอ่านในใจอีกครั้ง
๗. ครูถามคำถามที่ยากขึ้น (5 Wh's Questions)^๑

นอกจากนี้การอ่านจับใจความในโรงเรียนยังเป็นการอ่านแบบอ่านในชั้นโดยมีครูเป็นผู้ช่วยแนะแนวทางการอ่านอีกด้วย

องค์ประกอบสำคัญในการอ่านจับใจความ

แมรี ฟิโนเชียโร (Mary Finocchiaro)^๒ กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการอ่านจับใจความซึ่งจะเป็นสิ่งช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความ ดังนี้คือ

๑. ความสามารถในการทำความเข้าใจความสำคัญหรือจุดประสงค์ของเรื่องที่อ่าน
๒. ความสามารถในการเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่องที่อ่าน
๓. ความสามารถในการรวบรวมลำดับความคิดและทำนายสิ่งที่จะปรากฏต่อไปได้

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๑.

^๒ Mary Finocchiaro, Teaching English as a Second Language
(Revised and enlarged; New York: Harper & Row Publishers, 1958), p.149.

เดวิส (Davis)^๑ ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบพื้นฐานในการอ่านจับใจความ พบว่าองค์ประกอบ ๔ อย่างต่อไปนี้ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอ่านจับใจความ

๑. ความรู้ในเรื่องศัพท์
๒. ความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถในการหาความหมายและและรวบรวมความหมายของใจความหลายๆ ใจความเข้าด้วยกัน
๓. ความสามารถในการค้นหาข้อความที่ผู้เขียนแสดงสาระสำคัญของเนื้อเรื่องอย่างกระชับแจ่มแจ้งเพื่อสนับสนุนประโยชน์ในการรวบรวมความคิดของเรื่องที้อ่าน
๔. ความสามารถในการแสดงความมุ่งหมาย ความสนใจ หรือความคิดของผู้เขียน
๕. ความสามารถในการที่จะหาความมุ่งหมายของคำที่ไม่คุ้นเคยจากเนื้อความหรือสามารถตัดสินใจได้ว่าในบรรดาความหมายหลายๆ อย่างของคำนั้น ความหมายใดจะเหมาะสมกับคำนั้นในเนื้อความนั้น
๖. ความสามารถในการรวบรวมเนื้อความย่อยๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องที้อ่านได้
๗. ความสามารถในการติดตามวิธีดำเนินเรื่องของเรื่องราวที้อ่านและสามารถคาดคะเนเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนและภายหลังเรื่องที้อ่านได้
๘. ความรู้ในเรื่องวิธีการเขียนต่างๆ
๙. ความสามารถในการหาใจความสำคัญของเรื่องที้อ่าน

จากองค์ประกอบสำคัญของการอ่านจับใจความทั้งที่แมรี ฟิโนเชียวโร และเดวิสกล่าวไว้ จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนจะสามารถฝึกหัดในการอ่านจับใจความนั้นจะต้องประกอบด้วยความสามารถในองค์ประกอบหลายอย่าง การฝึกหัดหัดการอ่านจับใจความภาษาต่างประเทศจึงนับเป็นปัญหาอย่างหนึ่งเนื่องจากนักเรียนต้องประสบปัญหาทางด้านภาษาเพิ่มขึ้นอีกประการหนึ่งด้วย

วิลกา เอ็ม ริเวอร์ส (Wilga M. Rivers) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

ครูที่สอนภาษาต่างประเทศมักจะคิดว่า การที่นักเรียนได้หัดหัดการอ่านจากภาษาของตน

^๑ Davis, "The Apprehension and Interpretation of Meaning," *Encyclopedia of Educational Research*, (New York: The Macmillan Company, 1960), p. 1110.

แล้วจะไม่ประสบปัญหาการอ่านภาษาต่างประเทศ ความคิดเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ผิด ต้องระลึกว่าการฝึกฝนการอ่านในภาษาของตนเอง ช่วยในการอ่านภาษาต่างประเทศ ได้น้อยมาก เพราะสัญลักษณ์ คำ และข้อความทั้งหลายที่นักเรียนพบในการอ่านภาษาของตนเองเป็นสิ่งที่เขาค้นอยู่แล้ว แต่ในภาษาต่างประเทศนั้น นักเรียนไม่ได้เคยชินมาก่อน^๑

เนลสัน บรูคส์ (Nelson Brooks) ก็มีความเห็นเกี่ยวกับการสอนอ่านภาษาต่างประเทศว่า "ในการสอนอ่านภาษาต่างประเทศ ควรได้ฝึกนักเรียนให้เกิดความเข้าใจในการอ่านภาษานั้นโดยตรง ไม่ต้องขึ้นอยู่กับภาษาของตนเอง ดังนั้นการฝึกฝนเนื้อหาแต่ละส่วนของภาษาเช่นคำศัพท์ โครงสร้าง ต้องฝึกฝนเฉพาะเพื่อการเรียนภาษานั้นๆ"^๒

วิธีการสอนอ่านภาษาต่างประเทศในประเทศกำลังพัฒนา

แนนซี โมเดียนโน (Nancy Modiano)^๓ ได้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนอ่านเด็กชาวเม็กซิกันพบว่า การเริ่มต้นการเรียนอ่านหรือสอนอ่านภาษาของเด็กเองได้ผลดีกว่าการเริ่มต้นเรียนหรือสอนอ่านภาษาที่ ๒ เลย โดยมีได้เรียนอ่านภาษาของตนมาก่อน สำหรับวิธีการสอนอ่านที่ใช้กันอย่างกว้างขวางนั้น เป็นระบบการอ่านที่เรียกว่า SQ 3 R ซึ่งฟรานซิส พี. โรบินสัน (Francis P. Robinson) ได้คิดขึ้นคือ

^๑ Wilga M. Rivers, Teaching Foreign-Language Skills (Chicago: The University of Chicago Press, 1968), p. 216.

^๒ Nelson Brooks, Language and Language Learning (New York: Harcourt, Brace and World, 1960), pp. 170-171.

^๓ Nancy Modiano, "Reading Comprehension in The National Language," Encyclopedia of Educational Research (4th ed.; London: The Macmillan Company, 1969), p. 192.

๑. Survey สำนวจเรื่องทีอ่านอย่างรวดเร็ว
๒. Question ตั้งคำถามเรื่องทีอ่าน
๓. Read อ่านเพือค้นหาคำตอบ
๔. Recite จดจำคำตอบหรือเรื่องราวทีพบจะโดยการท่องหรือเขียนก็ได้
๕. Review ทบทวนในเวลาว่างเพือให้จำได้ตลอด

ระบบ SQ 3 R นี้มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะรู้สึกว่ดีในแง่ของจิตวิทยา การเรียนรู้ แต่ย่ังไรก็ตามย้งไม่มีการศึกษาทดลองว่ระบบนี้ให้ผลดีมกน้อยประการใด^๑ การสำรวจวิธีการสอนอ่านภาษาต่างประเทศใน ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่ม ประเทศทีกำลังเร่งรัดพัฒนานั้น วิลเลียม เอส. เกรย์ (William S. Gray)^๒ ได้ค้นคว้า โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้นำทางการศึกษาในประเทศต่างๆ รวม ๔๕ ประเทศ ผลการ ค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

๑. วิธีสอนอ่านทีใช้กันมาแต่เดิม ซึ่งแบ่งได้เป็น ๒ แบบคือ

๑.๑ วิธีสอนอ่านทีมุ่งไปในทางสอนคำและสอนเสียง เพือช่วยในการจำคำ พยัญชนะ หรือพยางค์ ดังนี้คือ

ก. วิธีสอนตัวอักษร (Alphabetic Method) เป็นวิธีสอนให้นักเรียน ออกเสียงสระและพยัญชนะให้ถูกต้องเสียก่อน สอนให้รู้จักชื่อตัวอักษรทุกตัว การออกเสียง การสะกดคำ เรียนพยางค์และคำทีไร้ความหมาย แล้วจึงเรียนเป็นวลีหรือประโยคสั้นๆ ให้นักเรียนออกเสียงซ้ำๆ แล้วเริ่มฝึกอ่าน มุ่งให้นักเรียนจำคำใหม่ๆ มากกว่เรียนความหมาย

^๑ Francis P. Robinson, Effective Study, quoted by Albert J. Harris, "Research in Some Aspects of Comprehension:Rate, Flexibility and Study Skills," Journal of Reading, 3 (1968), p.210.

^๒ William S. Gray, The Teaching of Reading and Writing:An International Survey (Paris:UNESCO, 1956), pp.75-93.

ข. วิธีสอนเสียง (Phonic Method) สอนเสียงพยัญชนะแต่ไม่สอนชื่อพยัญชนะ โดยเริ่มสอนออกเสียงสระก่อนสอนเสียงพยัญชนะ หลังจากนั้นจึงรวบรวมพยัญชนะและสระเข้าเป็น พยางค์และคำ แล้วรวมเข้าเป็นวลีและเป็นประโยค

ค. วิธีสอนเป็นพยางค์ (Syllabic Method) สอนออกเสียงเป็นพยางค์ แล้วสอนรวมเป็นคำและประโยค

๑.๒ วิธีสอนที่มุ่งไปในการใช้คำหรือหน่วยคำ และมุ่งไปที่ความหมายของสิ่งที่อ่าน

ก. วิธีสอนเป็นคำ (Word Method) จะสอนอ่านคำที่มีความหมายโดยใช้วิธี ให้อ่านตามคัมภีร์ และพยายามให้คำนั้นๆ อยู่ในรูปที่จะจำได้ง่าย การสอนแบบนี้ใช้อุปกรณ์หลายชนิด เช่น โคลง กลอน รูปภาพ บัตรคำ ฯลฯ

ข. วิธีสอนเป็นวลี (Phrase Method) ครูเขียนวลีบนกระดานคำให้นักเรียน ออกเสียงซ้ำๆ กันหลายครั้ง แล้วให้นักเรียนพิจารณาเปรียบเทียบกับวลีอื่นๆ ที่เรียนมาแล้ว นักเรียนจะเรียนรู้ความแตกต่างของวลีใหม่ๆ กับวลีที่เรียนมาแล้ว แล้วจึงจดคำที่เข้าใจดีแล้วลงในสมุด

ค. วิธีสอนเป็นประโยค (Sentence Method) ครูเขียนประโยคทั้งประโยค บนกระดานคำ ให้นักเรียนอ่านประโยคนั้นซ้ำๆ กัน แล้วให้นักเรียนค้นหากลุ่มคำในประโยคสำคัญ และค้นหากำเฉพาะในแต่ละกลุ่มคำนั้น นักเรียนจะต้องฝึกให้ทำเช่นนี้หลายๆ แบบฝึกหัด จนคุ้นตากับประโยคและคำในประโยค แล้วจึงเรียนประโยคและคำใหม่ต่อไป การสอนแบบนี้จะมุ่งไปในด้าน ความหมายของเนื้อเรื่องมาก

ง. วิธีสอนเป็นเรื่อง (Story Method) เป็นการสอนที่ขยายวิธีการสอนเป็น ประโยค โดยใช้ประโยคหลายๆ ประโยคมารวมกันเข้าเป็นเรื่องสั้นๆ ใช้วิธีสอนเช่นเดียวกับ การสอนแบบเป็นประโยค วิธีการสอนนี้จะช่วยในเรื่องความคิดต่อเนื่องของผู้เรียน

๒. วิธีสอนในระยะต่อมา แบ่งได้เป็น ๒ แบบคือ

๒.๑ แบบผสม (The Electric Trend) เป็นการนำเอาวิธีการสอนหลาย วิธีมารวมกัน

๒.๒ แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (The Learner-Centered Trend)

แบ่งออกได้เป็น ๓ ชนิด คือ

ก. ผู้เขียนเตรียมเนื้อหา (Author-Prepared Reading Matter)

ผู้เขียนจัดเตรียมหนังสือแต่ละชุดให้ โดยเลือกเนื้อเรื่องและจัดรูปหนังสือให้เข้ากับ ความสนใจ ประสบการณ์ และความต้องการของผู้เรียน

ข. ผู้เรียนและครูเป็นผู้เตรียมเนื้อหา (Learner Teacher-Prepared Reading Matter) ผู้เรียนจัดเตรียมเนื้อหาโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ เป็นการสอนตามความสนใจของผู้เรียน

ค. วิธีนำเนื้อหาหลายๆ อย่างมาสอน (Integrated Instructional Material) เป็นการเรียนแบบธรรมชาติ นำเนื้อหาต่างๆ มาสอน การเรียนจะขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน ขณะที่เรียนผู้เรียนจะร่วมกันพิจารณาอภิปราย โดยมีครูคอยช่วยเหลือ แล้วครูเขียนเรื่องลงบนกระดานคำให้นักเรียนศึกษารูปประโยค ศึกษาคำเฉพาะๆ ในประโยค แล้วจึงนำคำในเรื่องมารวมเป็นประโยคใหม่ หลังจากนั้นให้นักเรียนนำคำที่เรียนมาแล้วมาแต่งรวมกับคำที่เรียนใหม่นี้ เป็นการฝึกเขียนไปด้วย

วิธีการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ปัทมา เทพธำรงค์^๑ ได้รวบรวมวิธีการสอนอ่านจับใจความที่ใช้ในประเทศไทยไว้ ดังนี้คือ

๑. วิธีตรง (Direct Method) เป็นวิธีสอนที่ใช้ภาษานั้นโดยตรง ไม่ใช้ภาษาของผู้เรียนในการเรียนการสอนเลย ผู้เรียนไม่ต้องเอาใจใส่กับกฎเกณฑ์และคำศัพท์เฉพาะในตำราไวยากรณ์ แต่จะเรียนไวยากรณ์ที่ต้องการใช้ ผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ฟัง เขียนแบบ และพูดจน

^๑ ปัทมา เทพธำรงค์, "การสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๗) (อัครสำเนาะ), หน้า ๑๔-๑๕.

ใช้ประโยคต่างๆ เหล่านั้นได้โดยอัตโนมัติ การสอนวิธีนี้อาศัยหลักที่ว่า ภาษาพูดเป็นภาษาแรก ครูจึงต้องสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อาษาใหม่ด้วยวิธีปากเปล่าก่อนแล้วจึงสอนอ่านและเขียน

๒. วิธีของภาษาศาสตร์ (Linguistic Method) หรือที่เรียกว่า Aural-Oral Approach หรือ Audio-Lingual Method มีหลักสำคัญดังนี้

๒.๑ ศัพท์และรูปประโยคใดที่จะเป็นสิ่งที่สอนนักเรียน เริ่มเรียนให้เริ่มโดยฝึกพูด อ่าน และเขียนตามลำดับ

๒.๒ เนื้อหาของภาษาที่ใช้สอนคือการออกเสียง (Pronunciation) คำศัพท์ (Vocabulary) นั้นครูต้องจำต้องอยู่เสมอว่า ภาษาอังกฤษและภาษาไทยไม่เหมือนกัน

๒.๓ ใช้ภาษาไทยในการอธิบายไวยากรณ์หรือคำศัพท์หรือรูปประโยคที่ยากได้ให้แปลได้เท่าที่จำเป็น

๒.๔ ฝึกทักษะต่างๆ ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน การฝึกฟังและพูดอย่างถูกต้อง จะช่วยในการอ่านและเขียนของนักเรียน

๓. วิธีแปล (Grammar-Translation Method) เป็นวิธีที่ใช้มานานในการสอนภาษาต่างประเทศ คือการสอนด้วยวิธีการแปลออกมาเป็นภาษาของผู้เรียน นักเรียนเรียนคำศัพท์มาก เพราะถือว่าภาษาประกอบด้วยคำจำนวนมาก การสอนไวยากรณ์สอนโดยให้นักเรียนท่องจำกฎเกณฑ์ต่างๆ

ปัจจุบันการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษด้วยวิธีตรงมีอยู่บ้างในโรงเรียนที่ดำเนินการสอนโดยชาวต่างประเทศซึ่งมีส่วนน้อย ส่วนวิธีการอ่านแบบแปลแม้จะเป็นวิธีการสอนที่เก่าแก่และให้ผลน้อยแต่ก็ยังเป็นที่นิยมกันอยู่ ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนต่างก็เรียนมาด้วยวิธีนี้ และเป็นเพราะวิธีการสอนแบบใหม่อื่นๆ ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร วิธีที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนี้คือวิธีการสอนแบบวิธีของภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่กระทรวงศึกษาธิการแนะนำให้ใช้

ปัญหาเกี่ยวกับการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษในประเทศไทย

พิตรวัลย์ โกวินท^๑ ได้แบ่งปัญหาเกี่ยวกับการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

^๑ พิตรวัลย์ โกวินท, การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา (เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๒๐) หน้า ๒๓-๒๔.

๑. ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้เรียนไม่ค่อยมีสมาธิหรือมีความอดทนที่จะอ่านในใจโดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นเด็ก เด็กมีแนวโน้มที่จะอ่านออกเสียงดังๆ อ่านออกหมดทุกตัว แต่พอตั้งคำถามมักตอบไม่ได้

๒. ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน ผู้สอนไม่ค่อยมีโอกาสได้ฝึกผู้เรียนเป็นรายบุคคลบ่อยนัก เพราะแต่ละชั้นมีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ผู้สอนจึงมักฝึกให้ผู้เรียนอ่านพร้อมๆ กันทั้งห้อง ผู้สอนไม่สนใจที่จะฝึกฝนการอ่านออกเสียงของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอนที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้เรียนในการอ่านหรือออกเสียงอย่างถูกต้องมีน้อย ผู้สอนไม่มีความกระตือรือร้นที่จะค้นหาสาเหตุและวิธีแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

พร้อมกันนี้ ศิครวัลย์ โกวิทวดี^๑ ก็ได้เสนอวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ว่า ผู้สอนควรสร้างความสนใจให้ผู้เรียนอยากอ่าน พยายามเลี่ยงการอ่านออกเสียงถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ทดสอบสิ่งที่ผู้เรียนอ่านในทางอ้อมแทนที่จะถามคำถามตรงๆ ทุกครั้ง อาจเปลี่ยนเป็นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมพิเศษต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านไปแล้ว จัดหาเทปหรือแผ่นเสียงที่มีอยู่ หรืออัดเสียงเจ้าของภาษามาเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนฟัง แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กหัดอ่านออกเสียงตามผู้สอนหรือให้ผู้เรียนที่สามารถออกเสียงถูกต้องมาช่วยฝึกให้ผู้เรียนอื่นๆ พยายามหาโอกาสเรียกผู้เรียนมาฝึกเป็นรายบุคคลบ้างเป็นครั้งคราว

เรื่องราวเกี่ยวกับสไลด์

สไลด์เป็นภาพชนิดโปร่งแสงที่ทำจากฟิล์มโพสิทีฟ (Positive) ขาวดำหรือสีก็ได้ สไลด์มีขนาดต่างๆ กัน แต่ที่นิยมใช้ในการเรียนการสอนคือขนาด ๒" x ๒" (Two by Two Slide) ซึ่งครูอาจจะทำเองได้ไม่ยาก เพียงแต่มีความสามารถในการถ่ายรูปเท่านั้น โดยใช้ฟิล์มขนาด ๓๕ ม.ม. ถ่ายทำ แล้วตัดฟิล์มออกแต่ละภาพ นำไปเข้ากรอบ (Frame) กระดาษหรือพลาสติกหรือโลหะ ถ้าไม่ใช้วิธีการถ่ายรูปก็อาจใช้แผ่นพลาสติกใส หรือแผ่นอะซิเตทใส

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

เขียนด้วยสีเมจิก หรือหมึก เป็นภาพลายเส้น แล้วเข้ากรอบให้ได้อัตราที่จะเข้าเครื่องฉายได้ เมื่อจะใช้ก็นำไปฉายในเครื่องฉายสไลด์ ซึ่งมีทั้งที่เปลี่ยนฟิล์มได้ทีละกรอบ บางเครื่องอาจจะใช้ได้ทั้งฟิล์มสตริปและสไลด์ เพียงแต่เปลี่ยนกลไกใส่ฟิล์มเท่านั้น หรือแบบที่สามารถใส่ฟิล์มได้ทีละหลายๆ ภาพ เวลาฉายก็จะเปลี่ยนได้โดยอัตโนมัติ เพื่อให้ได้ภาพขยายใหญ่ปรากฏบนจอให้นักเรียนจำนวนมากมองเห็นชัดเจนทุกคน^๑

ความเป็นมาของสไลด์

สไลด์เป็นสื่อการสอนที่ใช้กันมานานและใช้อย่างกว้างขวางสำหรับประกอบการบรรยาย และเป็นสื่อของการถ่ายทอดศิลปการสร้างภาพ เพราะสไลด์สามารถแสดงภาพประกอบของการเขียนแบบต่างๆ ได้ จึงถูกนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการศึกษาก่อนที่จะมีภาพยนตร์ประมาณปี ค.ศ. ๑๙๒๐ โรงเรียนฟิล์มสไลด์แห่งราชนาวี (The Navy Slide Film School) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ผลิตสไลด์ขึ้นมาประมาณ ๒๐ เรื่อง เพื่อใช้ประกอบการฝึกเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องไฟฟ้าและเครื่องจักรกลต่อมาเมื่อมีการค้นพบกระบวนการถ่ายภาพจึงได้มีการพัฒนาสไลด์ขึ้นเหมือนสภาพปัจจุบัน^๒

ชนิดของสไลด์

สไลด์ที่ใช้ในวงการศึกษแบ่งตามเกณฑ์ต่างๆ ได้ดังนี้

๑. แบ่งตามสี มี ๒ ชนิดคือ สไลด์สีและสไลด์ขาวดำ
๒. แบ่งตามขนาดมี ๒ ชนิดคือ ขนาดมาตรฐาน (Standard Slide) ซึ่งมีขนาด $๓\frac{๑}{๘}$ " x ๔" และขนาดเล็กมีขนาด ๒" x ๒" (Two by Two Slide)
๓. แบ่งตามวิธีผลิตมี ๒ ชนิดคือ ผลิตจากกระบวนการถ่ายภาพ (Photographic Slide) และผลิตด้วยมือ (Handmade Slide)

^๑ นิพนธ์ สุขปรีดี, โสตทัศนศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, ๒๕๑๔), หน้า ๔๑-๔๒.

^๒ William Exton, Audio-Visual Aids to Instruction (New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1949), p.71.

คุณค่าของสไลด์ในการสอน

นิพนธ์ สุขปรีดี กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ในการสอนดังนี้คือ "การใช้สไลด์ ๑ แผ่นสามารถทำให้บทเรียน ๑ บทอยู่ในความทรงจำของนักเรียนได้ดีและนานวัน"^๑ สไลด์ที่ได้รับเลือกแล้วสามารถ

๑. ช่วยให้นักเรียนเอาใจใส่บทเรียนมากขึ้น
 ๒. ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้อยากเรียนมากขึ้น
 ๓. ช่วยปรับปรุงบทเรียนให้สมบูรณ์และมีความหมายเพิ่มขึ้น
 ๔. ช่วยประกอบการอธิบายของครูให้เข้าใจง่ายขึ้น
 ๕. ใช้ทดสอบความเข้าใจของนักเรียน
 ๖. ให้ความสนใจแก่ครูในการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน
- ปราณี मुखสมบัติ ได้กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ในการสอนดังนี้
๑. สไลด์ให้ภาพที่มีสีสันสวยงาม ทำให้เราความสนใจของผู้เรียนได้ดี
 ๒. สามารถผลิตได้ไม่ยาก ต้นทุนไม่แพงนัก
 ๓. มีความสะดวกในการฉาย
 ๔. สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน
 ๕. สามารถผลิตขึ้นใช้ประกอบการสอนทุกวิชาและทุกชั้น
 ๖. สามารถใช้แทนอุปกรณ์อื่นๆ ที่มีขนาดใหญ่โตจนไม่สามารถนำเข้ามาในห้องเรียนได้

เช่น แผ่นที่ ของจริงต่างๆ ฯลฯ^๒

แฮส และแพคเกอร์ (Hass and Packer) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ต่อการสอนไว้

ดังนี้คือ

^๑ นิพนธ์ สุขปรีดี, เรื่องเดิม, หน้าเดียวกัน.

^๒ ปราณี मुखสมบัติ, "สไลด์และการผลิต" (เอกสารอัดสำเนา, สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ), หน้า ๑.

๑. สามารถรวบรวมจุดสนใจของผู้เรียน
๒. ได้รับความสนใจของผู้เรียน
๓. ช่วยส่งเสริมบทเรียน
๔. ทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้
๕. ฉายซ้ำให้ดูได้เมื่อต้องการ
๖. ใช้เสนอบทเรียนใหม่ๆ ต่อไป
๗. ครูและนักเรียนสามารถทำงานร่วมกัน^๑

ส่วนเคมพ์ (Kemp) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสไลด์ไว้ว่า

๑. สามารถใช้สอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลได้
๒. สามารถจัดเรียงลำดับภาพได้ตามความเหมาะสม
๓. ค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ำ^๒

สไลด์เทปเสียง

การที่นำเอาสไลด์และเทปเสียงมากล่าวถึงพร้อมกันย่อมหมายถึงการนำทั้งสไลด์และเทปมาใช้พร้อมกัน ลักษณะของการใช้สื่อทั้ง ๒ อย่างจึงเป็นวิธีการของการใช้สื่อประสม ขณะที่สไลด์ฉายไปที่จอในเวลาเดียวกันก็จะมีเสียงจากเทปประกอบไปด้วย และในปัจจุบันเพื่อให้เสียงสัมพันธ์พร้อมไปกับภาพ จึงได้มีการคิดทำการผสมสัญญาณเปลี่ยนภาพกับเสียงที่บันทึก เพื่อให้ภาพกับเสียงปรากฏได้จังหวะกันขึ้น ซึ่งเครื่องนี้อาจจะแยกต่างหากจากตัวเครื่องบันทึกเสียง แล้วมีสายต่อไปยังเครื่องบันทึกเสียงและเครื่องฉายสไลด์ ยังมีเครื่องบันทึกเสียงบางชนิดที่นำตัวผสม

^๑ Kenneth B.Hass and Harry R.Packer, Preparation and Use of Audiovisual Aids, 3d ed. (New Delhi:Prentice-Hill of India (Pirate) Ltd.,1964),p.47.

^๒ Jerrold E.Kemp, Planning and Producing Audio-Visual Materials,2d ed. (Chandler Publishing Company,1968)p.36.

สัญญาณ เปลี่ยนภาพกับ เสียงที่บันทึก เพื่อให้ภาพกับเสียงปรากฏได้จังหวะกันไปไว้ในเครื่องเลย เครื่องผสมสัญญาณ เปลี่ยนภาพกับ เสียงที่บันทึก เพื่อให้ภาพกับเสียงปรากฏได้จังหวะกัน (Synchronous) มักจะใช้กับ เทปคาสเซตซึ่งมีขนาดเล็กและเบา สะดวกในการเคลื่อนย้ายไปใช้ในที่ต่างๆ

ประโยชน์ของสไลด์เทปเสียง

ประโยชน์ของการใช้สไลด์เทปเสียงนั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบใด วิธีการใด เราสามารถนำสไลด์เทปไปใช้ได้ทุกโอกาส ภาพจากสไลด์ก็สามารถถ่ายทำได้ง่ายและทุกโอกาส ผู้ที่พอจะถ่ายภาพได้ก็สามารถผลิตสไลด์ด้วยตนเองได้ นอกจากถ่ายภาพธรรมชาติ อาจทำในสตูดิโอ หรือถ่ายก็อปปี จากภาพเขียนก็ได้ เสียงจากเทปก็เช่นเดียวกัน เราสามารถบันทึกเสียงประกอบ (Sound Effect) เช่น เสียงน้ำตก เสียงฟ้าผ่า เสียงสัตว์ เสียงธรรมชาติ ตลอดจนเสียงดนตรี โดยเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา และเรื่องราว อาจเป็นดนตรีเร้าใจ ดนตรีเศร้าหรือดนตรีไทย ให้เข้ากับบรรยากาศของแต่ละเรื่อง การผสมเสียงดนตรีประกอบจะช่วยสร้างจินตนาการให้กับ ผู้เรียนได้มาก ฉะนั้น เมื่อรวมภาพและเสียงเข้าด้วยกันย่อมสร้างคุณค่าได้อย่างมหาศาล ถึงแม้ ภาพที่เห็นจะเป็นภาพนิ่ง เราก็มอาจเรียงลำดับภาพให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เห็นขั้นตอน ถึงแม้ภาพ จะเคลื่อนไหวไม่ได้เช่นภาพยนตร์ก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายตั้งกล้องข้างต้นแล้ว จะพบว่า สไลด์มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าภาพยนตร์อย่างมาก การใช้จึงคุ้มค่า ยิ่งไปกว่านั้นเพื่อประโยชน์ในการใช้ บางประการเป็นต้นว่า การศึกษาภาพที่ละเอียดอย่างละเอียดชัดเจน การขยายเพิ่มขึ้นสไลด์ย่อมใช้ ได้ดีกว่าภาพยนตร์ในกรณีนี้^๑

ข้อดีและข้อเสียของสไลด์และเทปเสียง

ข้อดีของสไลด์มีดังนี้คือ

๑. เหมาะสำหรับกลุ่มใหญ่

^๑ สุวัฒน์ บัณฑิต, "สื่อการสอน" เอกสารคู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน, การประชุมปฏิบัติการสื่อการสอน ณ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๑-๑๔ พฤษภาคม, ๒๕๒๓, หน้า ๓๖-๓๗.

๒. ผลิตค่อนข้างง่ายและถือปวีได้ง่ายเช่นกัน
๓. สามารถเปลี่ยนลัทธิรูปได้เสมอแล้วแต่ความต้องการของผู้ใช้

ข้อเสียคือ เวลาใช้จะต้องฉายในห้องที่มีดพอสสมควร นอกจากจะมีจอแบบฉายกลางวัน (Daylight)

ข้อดีของเครื่องบันทึกเสียงและ เทปมีดังนี้

๑. สามารถใช้ได้โดยไม่จำกัดขนาดของกลุ่ม
๒. เหมาะสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือกับกลุ่มย่อย
๓. การเปิด ปิด ย้อนกลับ เดินหน้า ถอยหลัง สามารถทำได้โดยสะดวก จึงเหมาะกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือกับกลุ่มย่อย
๔. ต้นทุนในการผลิตต่ำและมีเครื่องที่สามารถใช้กับแบตเตอรี่ได้
๕. ใช้ได้หลายกรณีเช่นใช้ประกอบสไลด์ ใช้บันทึกเสียงที่ไม่สามารถฟังได้ทั่วถึง เช่น การเดินของหัวใจ

ข้อเสียคือในกรณีที่จะใช้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต้องใช้เครื่องจำนวนมาก และในการบันทึกเสียงที่คุณภาพสูงจำเป็นต้องใช้ห้องและอุปกรณ์เฉพาะ^๑

ขั้นตอนการผลิตสไลด์ เทปเสียง

๑. วางแผนการผลิตโดยผู้ผลิตจะต้องวางจุดมุ่งหมายให้แน่นอนว่าสไลด์ชุดนั้นจะผลิตขึ้นเพื่ออะไร ผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายมีลักษณะอย่างไร เนื้อหาวิชาที่จะนำมาสร้างเหมาะสมที่จะผลิตเป็นสไลด์หรือไม่ และจะเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ ในการใช้สไลด์ชุดนั้นผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง เมื่อศึกษาจากสไลด์ชุดนั้นแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถอะไรเพิ่มขึ้น หรือมีพฤติกรรมอะไรเปลี่ยนไปบ้าง

๒. กำหนดรายละเอียดในการผลิตในเรื่องต่อไปนี้
 - ๒.๑ ลักษณะฟิล์มที่จะใช้ โดยดูให้เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่จะทำ

^๑ สุวิมล รัชราภย์, เรื่องเดิม, หน้า ๖-๘.

๒.๒ จำนวนภาพในสไลด์แต่ละชุดโดยกำหนดให้พอเหมาะกับเนื้อหาวิชาและ
ผู้เรียน

๒.๓ ขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่จะทำสไลด์จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่
ต้องการจะสอน

๒.๔ การขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (ผู้ที่แสดง การเตรียมการ
แสดง การล้างอัด ฯลฯ)

๒.๕ สถานที่ และเครื่องมือที่จะใช้ทดลองจนเทคนิคพิเศษต่างๆ

๒.๖ แผนเวลาการทำงาน และกำหนดเวลาที่จะทำสำเร็จ

๒.๗ ทุนในการผลิต

๓. เริ่มการผลิต โดยการนำเรื่องที่จัดลำดับไว้แล้วมาเขียนบรรยายเป็นเรื่องย่อๆ
(Treatment) แล้วนำมาจัดทำภาพเรื่อง (Story Board) โดยเรียบเรียงเป็นภาพตามเนื้อเรื่อง
และทำคำบรรยายประกอบ แล้วจึงกำหนดเทคนิคในการถ่ายภาพ และการสร้างส่วนประกอบภาพ
ซึ่งเรียกว่าบท ดังจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปภายหลัง จากนั้นจึงลงมือถ่ายทำ บันทึกเสียงคำ
บรรยายและเสียงประกอบผสมสัญญาณเปลี่ยนภาพกับ เสียงที่บันทึก เพื่อให้ภาพกับ เสียงปรากฏได้
จังหวะกัน

๔. ทดสอบภาพและคำบรรยายโดยพิจารณา เรื่องต่อไปนี้

๔.๑ สไลด์เทปเสียงชุดนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

๔.๒ ภาพต่างๆ และคำบรรยายต่อเนื่องกันหรือไม่

๔.๓ ขนาด เรื่องยาวหรือสั้นเกินไปหรือไม่

๔.๔ ใจความสำคัญต่างๆ มีครบถ้วนหรือไม่

๔.๕ ควรเปลี่ยนหรือสลับภาพตอนใดบ้าง

๔.๖ คุณภาพทางเทคนิคเหมาะสมหรือไม่

๕. เมื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว ก็นำสไลด์ออกมาทดลองใช้เพื่อจะได้ทราบข้อ
บกพร่องของสไลด์ การทดลองใช้จะต้องสร้างแบบประเมินผลขึ้นสำหรับเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
ทุกครั้ง แล้วนำผลที่ได้มาประเมินดูว่า สไลด์ที่ผลิตขึ้นมานั้นบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ควร

จะต้องแก้ไขปรับปรุงตรงไหนบ้าง

๖. ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำออกทดลองใช้ขั้นสุดท้ายต่อไป

๗. นำออกทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงๆ หลังจากที่ได้ทดลองใช้แล้วปรับปรุงแก้ไขดีแล้วก็นำสไลด์นั้นออกใช้ให้แพร่หลายต่อไป

การเขียนบทสไลด์เทป

บทเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการผลิตสไลด์ การถ่ายทำ การบันทึกเสียงจะดีมากน้อยขึ้นอยู่กับบทที่เขียนนั้น การเขียนบทควรเขียนออกมาในรูปตารางเพื่อให้ภาพและเนื้อหาสัมพันธ์กันสะดวกในการถ่ายทำและการบันทึกเสียง แต่ก่อนที่จะเขียนบทออกมา เราอาจจะร่างภาพ (Sketch) คร่าวๆ ลงในกระดาษแข็งขนาด ๓ x ๕ นิ้วหรือ ๔ x ๖ นิ้ว ที่เรียกว่าบัตรวางแผนงาน (Planning Card) ดังภาพ^๑

	เรื่องที่.....ภาพที่.....
	บันทึกการถ่ายทำ.....

ข้อเสนอแนะ.....	
.....	

กระดาษบัตรวางแผนงาน มีขายตามร้านเครื่องเขียนทั่วไปจะซื้อหรือทำขึ้นเองก็ได้ ใช้กระดาษการ์ดค่อนข้างแข็งเล็กน้อย ตัดขนาด ๓ x ๕ นิ้วหรือ ๔ x ๖ นิ้ว ส่วนบริเวณสี่เหลี่ยมในการ์ดนั้น เป็นบริเวณของภาพซึ่งควรมีขนาด ๒ x ๒^๓/_๔ นิ้วสำหรับการ์ดขนาด ๓ x ๕ นิ้ว และ

^๑ ปราณี มุขสมบัติ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓-๑๔.

ขนาด $2\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ นิ้วสำหรับ การ์ดขนาด 4×6 นิ้ว ส่วนนี้มีไว้สำหรับร่างภาพง่าย ๆ พอรู้ว่าภาพในสไลด์จะเป็นอย่างไร การร่างภาพควรทำให้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด เพื่อการถ่ายทำจะได้สะดวกและได้ภาพตรงจุดมุ่งหมายที่วางไว้

จากนั้นเราจะนำบัตรวางแผนงาน เหล่านี้มาเรียงไว้บนแผ่นป้ายที่เรียกว่า ภาพวางแผนงาน (Planning Board) หรือภาพเรื่อง (Story Board) เพื่อจะได้มองเห็นขบวนการของเรื่องราวในสไลด์ ซึ่งจะช่วยให้การพิจารณาข้อบกพร่องของสไลด์ง่ายขึ้นเมื่อได้จัด เรื่องบัตรวางแผนงานเรียบร้อยแล้วก็สามารถเขียนบทสไลด์ที่อยู่ในรูปของตารางได้ทันที บางครั้งอาจจะเขียนบทโดยไม่ต้องทำบัตรวางแผนงานก่อนก็ได้ ขึ้นอยู่กับวิธีการของผู้ผลิตแต่ละคน

ในบทจะเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับภาพและคำบรรยายประกอบมากขึ้น รูปแบบของบทส่วนใหญ่จะเป็นตารางดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ภาพ	คำบรรยาย

ช่องแรกเป็นลำดับที่ของภาพ ช่องที่ ๒ จะบอกลักษณะของภาพว่าเป็นอย่างไร ถ่ายแบบไหน และช่องที่ ๓ จะบอกคำบรรยายและเสียงดนตรีประกอบ

บางครั้งถ้าต้องการให้รายละเอียดมากขึ้นก็เพิ่มตารางให้มีช่องมากขึ้นดังภาพ^๒

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

^๒ สุนันท์ บัณฑิต, เรื่องเดิม, หน้า ๓๘.

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ภาพ	คำบรรยาย	เสียงประกอบ
				

การบันทึกเสียง

ในการบันทึกเสียงประกอบสไลด์ มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลายด้าน เช่น

๑. เสียงคนบรรยาย คำบรรยายเป็นสิ่งที่สำคัญส่วนหนึ่ง ทั้งช่วยให้สไลด์มีคุณค่ายิ่งขึ้น ในการบรรยายประกอบสไลด์ จึงควรเลือกผู้ที่มีน้ำเสียงที่ นุ่มนวล และสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งจะทำให้น่าฟัง

๒. เสียงเพลงบรรเลงประกอบ เพลงที่จะใช้ประกอบคำบรรยายนั้นควรเลือกให้มีบรรยากาศเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เช่นหาสไลด์เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเทศจีนก็ควรเอาเพลงบรรเลงแบบจีน เป็นต้น

๓. เสียงประกอบ เสียงประกอบจะสามารถทำให้ผู้ดูมีอารมณ์คล้อยตามเนื้อเรื่อง ได้เป็นอย่างดี เช่นเสียงรถ เสียงนกร้อง เสียงฟ้าผ่า เสียงฟ้าคำราม เป็นต้น ในขณะที่ใช้เสียงประกอบนี้ควรลดเสียงเพลงบรรเลงให้หมด เพื่อไม่ให้เสียงซ้อนกันจนฟังไม่รู้เรื่อง

๔. เครื่องบันทึกเสียงและห้องบันทึกเสียง การบันทึกเสียงจะมีคุณภาพดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเครื่องบันทึกเสียงและห้องบันทึกเสียงเป็นอย่างดี หากเครื่องบันทึกเสียงมีคุณภาพไม่ดีพอ ห้องบันทึกเสียงมีเสียงรบกวน เก็บเสียงภายนอกได้ไม่หมด ถึงแม้จะมีผู้บรรยายดีอย่างไร ก็ไม่ทำให้การบันทึกเสียงที่ดีเพราะจะมีเสียงรบกวนอยู่ด้วย^๑

^๑ ปราณี มุขสมชาติ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑.

เสียงบรรยายประกอบสไลด์แต่ละชุดควรมีเสียงเพลงหรือเสียงดนตรีประกอบซึ่งทำได้ ๒

ลักษณะคือ

๑. มีเสียงดนตรีประกอบตลอดเรื่อง หรือตลอดการบรรยาย โดยระหว่างการบันทึกเสียงบรรยายจะต้องลดเสียงประกอบให้เบาลงเล็กน้อย
๒. มีเสียงดนตรีประกอบเฉพาะบทนำ และตอนจบเท่านั้น ในระหว่างที่เป็นเสียงบรรยายจะไม่มีดนตรีประกอบเลย^๑

การบันทึกเสียงพร้อมกับการทำสัญญาณเปลี่ยนภาพ

๑. เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย
 - ๑.๑ เครื่องฉายสไลด์ ซึ่งบรรจุสไลด์เรียงตามลำดับไว้แล้ว
 - ๑.๒ เครื่องบันทึกเสียงซิงโครคอร์ดเตอร์ (Synchrocorder)
 - ๑.๓ ม้วนเทปสำหรับบันทึกเสียงและสัญญาณ อาจใช้เทปตลับได้
 - ๑.๔ ไมโครโฟน
 - ๑.๕ เครื่องบันทึกเสียงสำหรับเปิดเสียงดนตรีประกอบ
๒. การเตรียมเครื่อง
 - ๒.๑ วางเครื่องฉายสไลด์และเครื่องบันทึกเสียงซิงโครคอร์ดเตอร์ให้ได้ระดับตามต้องการ
 - ๒.๒ เตรียมเครื่องและเทปบันทึกเสียง
 - ๒.๓ ต่อปลั๊กเสียงจากเครื่องบันทึกเสียงซิงโครคอร์ดเตอร์ไปยังช่องขั้วกับเส้นรูปภาพของเครื่องฉายสไลด์
๓. การบันทึกเสียงพร้อมกับการทำสัญญาณเปลี่ยนภาพ
 - ๓.๑ เปิดสวิทช์เครื่องฉายสไลด์ ปรับภาพตามต้องการ

๑

อัมพร ทองเหลือง, "การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสไลด์ประกอบเสียง" เอกสารคู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน, ประชุมปฏิบัติการสื่อการสอน ณ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๑-๑๕ พฤษภาคม, ๒๕๒๓, หน้า ๗๗.

- ๓.๒ เปิดสวิตช์เครื่องบันทึกเสียงให้สายเทปผ่านไปจนดนตรีเริ่มพอประมาณ
- ๓.๓ เปิดสวิตช์เครื่องบันทึกเสียงซึ่งโคเรคเตอร์เดอริไปที่คำว่า "on" ของ "sync"
- ๓.๔ เมื่อต้องการให้ภาพสไลด์ปรากฏเป็นภาพแรก ให้กดปุ่มเปลี่ยนภาพ (Signal)
- ๓.๕ บันทึกเสียงคำบรรยายภาพที่ปรากฏบนจอ
- ๓.๖ เมื่อต้องการให้ภาพสไลด์เปลี่ยนก็กดปุ่มเปลี่ยนภาพ
- ๓.๗ บันทึกเสียงคำบรรยายภาพและกดปุ่มเปลี่ยนภาพตามต้องการ
- ๓.๘ เมื่อเสร็จเรียบร้อยปิดสวิตช์เครื่องบันทึกเสียง^๑

เพื่อให้การผสมสัญญาณเปลี่ยนภาพกับเสียงที่บันทึกเพื่อให้ภาพกับเสียงปรากฏได้จังหวะกันนั้นง่ายขึ้นโดยมากมักนิยมบันทึกเสียงบรรยายและเสียงประกอบลงในเทปซึ่งอาจจะ เป็นแบบม้วนหรือแบบตลับก็ได้ จากนั้นจึงนำเทปที่บันทึกแล้วนี้ไปทำการผสมสัญญาณเปลี่ยนภาพในภายหลังอีกครั้งหนึ่ง

การสร้างสไลด์เทปเสียงประกอบการสอนนั้นมีขั้นตอนมากมายก็จริง แต่วิธีการผลิตไม่ยากเกินกว่าที่ครูผู้สอนจะผลิตเองได้ เพียงแต่มีความรู้ทางการถ่ายภาพเบื้องต้น การเขียนบทและการบันทึกเสียง นอกเหนือไปจาก เนื้อหาวิชาที่ต้องการนำมาสร้างสไลด์เทปเสียง ผู้สอนก็จะสามารถผลิตสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนได้ โดยที่ผู้สอนอาจจะไม่ต้องบันทึกสัญญาณเปลี่ยนภาพ เข้ากับ เทปบันทึกเสียง เพื่อให้ภาพกับเสียงปรากฏได้จังหวะกันก็ได้ แต่ผู้สอนจะเป็นผู้ควบคุมการเปลี่ยนภาพด้วยตนเองโดยใช้ Remote Control หรือปุ่มเปลี่ยนภาพที่เครื่องฉายสไลด์ วิธีการนี้จำเป็นต้องใช้ขั้วหรือสกริปที่ละเอียด ถูกต้อง เพื่อให้ผู้สอนอ่านและเปลี่ยนภาพตามคำบรรยายได้ตรงกัน

นอกจากการบันทึกเสียงซึ่งต้องการบันทึกให้ชัดเจนปราศจากเสียงรบกวนแล้ว ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่งในการสร้างสไลด์เทปเสียงก็คือ คุณภาพของสไลด์ ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

๑. แสดงความหมายของภาพได้ชัดเจน ผู้ดูสามารถเข้าใจความหมายได้ตรงกัน
๒. ภาพมีความชัดเจน แสงดี ไม่มีมืดหรือสว่างมากเกินไป
๓. การประกอบภาพควรเน้นจุดที่ต้องการแสดงให้เห็นเด่นชัดเป็นพิเศษเพื่อรวมความสนใจของผู้ดู^๒

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๗-๗๘.

^๒ ปราณี มุขลัมภ์ดี, เรื่องเดิม, หน้า ๓.